

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

4-3572-579 06-03-23

Dosarul nr: 12r-33/21

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu 28 MD-2020

Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău vă expediază repetat spre examinare sesizarea depusă de către Lucian Rogac privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza cu nr. 12r-33/21.

Anexă: Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate .

Încheierea judecătoreii Chișinău sediul Ciocana din 23 noiembrie .

Cerere de recurs .

Încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2022.

Total – 25 file.

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Bulhac Ion

09:30
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 649
"10" "03" 2023

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate**A.1. Avocat****1. Rogac****2. Lucian****A.3. Instanța de judecată****1. CURTEA DE APEL CHIȘINĂU****2. mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4****3. e-mail: cac@justice.md, tel: (022) 635-308**

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

În fapt, la data de 02.09.2020, în cadrul cauzei penale nr.2018978161, în temeiul demersului procurorului în cadru Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Dumitru Raileanu, în scopul reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune, s-a dispus punerea sub sechestru asupra unui bun imobil care aparțin cu drept de proprietate companiei SRL Business Agreement, al căror beneficiar final se prezumă a fi Vladimir Plahotniuc,

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 02.09.2020, în lipsa apărătorului lui Vladimir Plahotniuc sau a SRL Business Agreement, a fost examinat și admis demersul procurorului, fiind autorizată punerea sub sechestru asupra bunurilor mobile deținute în proprietate de SRL Business Agreement, în scopul reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Încheierea dată a fost atacată cu recurs de către apărătorul Lucian Rogac în interesele lui Vladimir Plahotniuc, la moment cauza este pe rolul Curții de Apel Chișinău, fiindu-i atribuit nr.12r-33/21.

Prin urmare, normele a căror control al constituționalității se cere a fi verificat, au relevanță directă în examinarea cauzei de către instanța de recurs.

Notabil este faptul că, temei pentru emiterea Încheierii contestate a servit demersul procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității și Cauze Speciale, Dumitru RAILEANU către Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana în cadrul dosarului penal nr. 2018978161, privind autorizarea punerii sub sechestru, în scopul reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune și eventualei confiscări speciale, a bunurilor deținute în calitate de beneficiar efectiv de către învinuitul în cauza penală enunțată *supra*.

Imperios, necesită a fi menționat că, recurenții au înaintat recursurile și își întemeiază recursurile *inter alia*, în baza prevederilor art. 312 din Codul de Procedură Penală.

Mai mult, la examinarea prezentei cauze, Curtea de Apel Chișinău, incontestabil urmează să facă trimitere la aceste prevederi legale, or, potrivit art. 302 din CPP, hotărârea judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere poate fi atacată cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile. Recursul se examinează în condițiile art.311 și 312.

În cele din urmă, ținând cont de faptul că Curtea de Apel Chișinău la pronunțarea asupra cererilor de recurs, urmează să aplice art. 312 din Codul de Procedură Penală, iar, avocatul reprezintă drepturile și interesele lui Vladimir Plahotniuc a fost luată decizia de a sesiza Curtea Constituțională în vederea pronunțării asupra constituționalității acestor norme juridice.

C. Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității alin. (5) art. 312 din Codul de Procedură Penală, expus în următoarea redacție: *în urma controlului judiciar efectuat, instanța de recurs pronunță una din următoarele decizii:*

1) admite recursul prin:

a) *anularea măsurii preventive dispuse de judecătorul de instrucție sau anularea prelungirii duratei acesteia și, dacă este cazul, eliberarea persoanei de sub arest;*

b) *aplicarea măsurii preventive respective care a fost respinsă de judecătorul de instrucție, cu eliberarea ori de prelungire a arestării, sau aplicarea unei alte măsuri preventive, la alegerea instanței de recurs, însă nu mai aspră decât cea solicitată în demersul procurorului, sau cu prelungirea duratei măsurii respective;*

2) *respinge recursul".* Sub aspectul nereglementării exprese de norma contestată a împuterniciei instanței de recurs în partea ce ține de admiterea recursului cu ridicarea sechestrului aplicat pe bunurile justițiabilului, atunci când examinează recursurile privind aplicarea sechestrului pe bunurile justițiabilului dispuse în temeiul art. 302 din Codul de Procedură Penală.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate".

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică".

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional,

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia",

Articolul 15

Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea".

Articolul 20

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică,

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative".

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia.

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sânt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

Articolul 134

Statutul

„(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat".

Articolul 135

Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

(1) Legile și alte acte normative sau unde părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate".

**Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122 din 14 martie 2003 republicat în M.O. 2013.
nr.248-251, art. 6691:**

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul pena se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod. Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(2) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională".

**Articolul 302. Controlul judiciar al legalității încheierii privind
măsurile preventive aplicate și prelungirea
duratei lor**

(1) Controlul judiciar al legalității încheierii judecătorului de instrucție privind măsurile preventive aplicate și prelungirea duratei lor, adoptate în condițiile art. 308-310, se efectuează de către instanța judecătorească ierarhic superioară într-un complet format din 3 judecători.

(2) Instanța de recurs judecă recursul în decurs de 3 zile din momentul primirii lui.

(3) Controlul judiciar privind legalitatea arestării se efectuează în ședință închisă, cu participarea procurorului, învinuitului, apărătorului și a reprezentantului lui legal. Neprezentarea bănuțului, învinuitului care nu este privat de libertate și a reprezentantului lui legal, care au fost citați în modul prevăzut de lege, precum și a învinuitului anunțat în căutare, nu împiedică examinarea recursului. La ședință pot fi invitați și martorii chemați de procuror, învinuitul ori avocatul, neprezentarea cărora nu împiedică examinarea recursului. La solicitarea învinuitului de a examina legalitatea arestării în ședință publică se aplică prevederile art. 308 alin. (5).

(4) La deschiderea ședinței de judecată în instanța de recurs, președintele ședinței anunță ce recurs va fi examinat, concretizează dacă persoanelor prezente la ședință le sînt clare drepturile și obligațiile lor. După aceea recurentul, dacă participă la ședință, argumentează recursul, apoi sînt audiate celelalte persoane prezente în ședință. Desfășurarea ședinței de judecată se consemnează în procesul-verbal, întocmit în condițiile prevăzute la art. 336, care se aplică în modul corespunzător. Controlul judiciar se efectuează în limita materialelor prezentate de procuror și examinate de către judecătorul de instrucție, cu participarea părții apărării. În cazuri excepționale cînd au apărut circumstanțe inexistente la momentul examinării demersului de către judecătorul de instrucție, instanța de recurs, la cererea părților, poate să examineze și alte materiale, asigurînd în prealabil părților posibilitatea și timpul necesar de a lua cunoștință de acestea și de a se expune pe marginea lor.

(5) În urma controlului judiciar efectuat, instanța de recurs pronunță una din următoarele decizii:

1) admite recursul prin:

a) anularea măsurii preventive dispuse de judecătorul de instrucție sau anularea prelungirii duratei acesteia și, dacă este cazul, eliberarea persoanei de sub arest;

b) aplicarea măsurii preventive respective care a fost respinsă de judecătorul de instrucție, cu eliberarea ori de prelungire a arestării, sau aplicarea unei alte măsuri preventive, la alegerea instanței de recurs, însă nu mai aspră decît cea solicitată în demersul procurorului, sau cu prelungirea duratei măsurii respective;

2) respinge recursul.

(6) În cazul în care în ședința de judecată nu au fost prezentate materiale ce confirmă legalitatea aplicării măsurii preventive respective sau prelungirii duratei ei, instanța de recurs pronunță decizia de

anulare a măsurii preventive dispuse sau, după caz, a prelungirii duratei ei și eliberează persoana reținută sau arestată.

(7) Copia de pe decizia instanței de recurs sau, după caz, mandatul de arestare ori de prelungire a arestării se înmânează procurorului, învinutului imediat, iar dacă a fost pronunțată o decizie prin care a fost anulată măsura preventivă sau anulată prelungirea duratei acesteia, mandatul respectiv se transmite neîntârziat la locul de deținere a persoanei arestate sau, respectiv, la secția de poliție de la locul de trai al bănuțitului, învinutului. Dacă persoana în privința căreia a fost anulată arestarea preventivă sau arestarea la domiciliu ori care a fost eliberată provizoriu, participă la ședința de judecată, ea se eliberează imediat din sala de ședință.

(8) În caz de respingere a recursului, examinarea unui nou recurs privind aceeași persoană în aceeași cauză se admite la fiecare prelungire a duratei măsurii preventive respective sau la dispariția temeiurilor care au servit la aplicarea sau prelungirea arestului.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului ratificată de Republica Moldova la 01.02.1998:

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Articolul 13. Dreptul la un remediu efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Articolul 1 Protocolul nr. 1

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție¹

Onorată Curte, considerăm că dispoziția alin. (5) art. 312 din Codul de Procedură Penală, expusă în redacția: *în urma controlului judiciar efectuat, instanța de recurs pronunță una din următoarele decizii:*

1) admite recursul prin:

a) anularea măsurii preventive dispuse de judecătorul de instrucție sau anularea prelungirii duratei acesteia și, dacă este cazul, eliberarea persoanei de sub arest;

b) aplicarea măsurii preventive respective care a fost respinsă de judecătorul de instrucție, cu eliberarea ori de prelungire a arestării, sau aplicarea unei alte măsuri preventive, la alegerea instanței de recurs, însă nu mai aspră decât cea solicitată în demersul procurorului, sau cu prelungirea duratei măsurii respective;

2) respinge recursul", este neconstituțională, contravine prevederilor Constituției Republicii Moldova precum și a Tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, sub aspectul nereglementării exprese a împuterniciei instanței de recurs în partea ce ține de: admiterea recursului cu ridicarea sechestrului aplicat pe bunurile persoanei, atunci când examinează recursurile privind aplicarea sechestrului pe bunurile persoanei dispuse în temeiul art. 302 din Codul de Procedură Penală.

1. Încalcă dreptul fundamental al persoane de acces la justiție, la remediu efectiv, dreptului de proprietate și a dreptul de a își cunoaște drepturile și îndatoririle.

Dispoziția legală reflectată la art. 312 alin. (5) din Codul de Procedură Penală, în redacția actuală: *în urma controlului judiciar efectuat, instanța de recurs pronunță una din următoarele decizii:*

1) admite recursul prin:

a) *anularea măsurii preventive dispuse de judecătorul de instrucție sau anularea prelungirii duratei acesteia și, dacă este cazul, eliberarea persoanei de sub arest;*

b) *aplicarea măsurii preventive respective care a fost respinsă de judecătorul de instrucție, cu eliberarea ori de prelungire a arestării, sau aplicarea unei alte măsuri preventive, la alegerea instanței de recurs, însă nu mai aspră decât cea solicitată în demersul procurorului, sau cu prelungirea duratei măsurii respective;*

2) *respinge recursul*", este redactată astfel încât admite ingerințe semnificative în dreptul persoanei de a avea un proces echitabil, dreptul la un remediu efectiv și a dreptului de proprietate, precum și a dreptului de a cunoaște drepturile și îndatoririle.

Or, potrivit art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală, hotărârea judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere poate fi atacată cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile. **Recursul se examinează în condițiile art.311 și 312.**

Însă, reieșind din împuternicirile instanței, oferite de art. 312 alin. (5) din Codul de Procedură Penală, identificăm că instanța nu are o împuternicire la pronunțarea deciziei, privind admiterea recursului cu ridicarea sechestrului de pe bunurile persoanei, atunci când examinează recursurile privind ridicarea sechestrului aplicat în condițiile art. 302 din Codul de Procedură Penală. Dreptul discreționar în condițiile art. 312 alin. (5) din Codul de Procedură Penală este limitat exclusiv la 3 împuterniciri, *admite recursul prin: a) anularea măsurii preventive dispuse de judecătorul de instrucție sau anularea prelungirii duratei acesteia și, dacă este cazul, eliberarea persoanei de sub arest;*

admite recursul prin: b) aplicarea măsurii preventive respective care a fost respinsă de judecătorul de instrucție, cu eliberarea ori de prelungire a arestării, sau aplicarea unei alte măsuri preventive, la alegerea instanței de recurs, însă nu mai aspră decât cea solicitată în demersul procurorului, sau cu prelungirea duratei măsurii respective;

2) *respinge recursul*."

O eventuală împuternicire legată de admiterea recursului cu ridicarea sechestrului pe bunurile persoanei aplicate în condițiile art. 302 din Codul de Procedură Penală instanța de recurs nu are.

Respectiv, când instanța de recurs examinează o cerere de recurs împotriva măsurii procesuale de constrângere „punerea bunurilor sub sechestru”, această instanță, (în cazul în care justițiabilul contestă încheierea judecătorului de instrucție prin care a fost admis demersul procurorului de punere a bunurilor sub sechestru), nu are efectiv împuternicirea de a îi admite justițiabilului acest recurs, chiar și în cazul în care recursul este întemeiat.

Or, art. 312 alin. (5) din Codul de Procedură Penală nu reglementează o asemenea împuternicire instanței.

Astfel, în acest sens, legiuitorul a omis să reglementeze această împuternicire a instanței de recurs, însă, atât timp cât o asemenea competență i-a fost oferită instanței, (reieșind din art. 302 alin. (2) din Codul de Procedură Penală), urma incontestabil ca legiuitorul să reglementeze și acest aspect.

Pe cale de consecință, omisiunea reglementării acestui aspect (împuternicirii exprese a instanței de recurs cu dreptul de a admite recursul și ridica sechestrul de pe bunurile persoanei) încalcă dreptul la un proces echitabil și la un recurs efectiv. Drepturile fundamentale garantate de art. 20, 119 din Constituția Republicii Moldova, art. 6, 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Or, justițiabilii din start sunt privați de dreptul la un proces echitabil și recurs efectiv, dat fiind că legiuitorul nu i-a oferit instanței de recurs competența/împuternicirea de admitere a unor asemenea categorii de recursuri.

Pe cale de consecință, în lipsă de împuternicir/competență, instanța este nevoită să respingă toate recursurile privind contestarea punerii bunurilor sub sechestru, înaintate de către justițiabili.

Prin urmare, identificăm că această omisiune a legiuitorului, are un impact direct asupra drepturilor fundamentale a justițiabilului. Ingerința în dreptul la un proces echitabil, la un remediu efectiv, este dictată de faptul că legiuitorul i-a oferit justițiabilului dreptul de a contesta aplicarea măsurii procesuale de constrângere, însă, legiuitorul nu i-a oferit instanței de judecată nu împuterniciri de a soluționa/examina o asemenea contestație.

Respectiv, justițiabilul beneficiază doar parțial de acest drept, mai bine spus iluzoriu, însă, drepturile garantate de Constituția Republicii Moldova și nemijlocit Tratatul Internațional trebuie să fie concrete și efective.

În speță, justițiabilul nu beneficiază de un drept concret și efectiv, motiv din care solicită intervenția Curții în acest sens.

Subsecvent, menționăm că eminența reglementării împuternicirii instanței de recurs de admitere a recursului cu ridicarea sechestrului pe bunurile justițiabilului, derivă din respectarea întocmai și a dreptului la proprietate garantat de art. 46 din Constituția Republicii Moldova și de art. 1 Protocolul nr. 1

al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încheiat la Paris la 20.03.1952, care prevede că orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și principiile generale ale dreptului internațional.

Omisiunea reglementării unor asemenea împuterniciri, duce la imposibilitatea justițiabililor să își apere dreptul de proprietate și nemijlocit să își exercite toate atributele caracteristice dreptului de proprietate.

Or, aplicarea sechestrului pe bunuri, presupune limitarea exercitării de către subiectul de drept a atributelor caracteristice dreptului de proprietate, posesiunea, folosința și dispoziția, fapt care îngreășește semnificativ drepturile garantate la nivel național și internațional justițiabilului.

Întru definitivarea faptului că, aplicarea sechestrului pe bunurile persoanei reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate, menționăm că în Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 05.04.2019, la pct. 23-24 Curtea a menționat că, [...], aplicarea sechestrului în privința bunurilor mobile sau imobile poate constitui o ingerință în dreptul de proprietate al debitorului (a se vedea, mutatis mutandis, hotărârea Curții Europene în cauza Luordo v. Italia, 17 iulie 2003, § 67, în care restrângerea drepturilor unei persoane de a administra și de a dispune de bunurile sale într-o procedură de insolvență (similară unei proceduri de executare silită) a fost considerată de Curte drept o ingerință în dreptul de proprietate sub forma controlului folosinței proprietății, în sensul celui de-al doilea paragraf al articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție).

În aceeași ordine de idei, accentuăm că, exigențele preeminenței dreptului presupune, *inter alia*, asigurarea de către stat (legiuitor) a respectării caracterului de legalitate, calitate, accesibilitate, previzibilitate și certitudine juridică la adoptarea anumitor legi.

În acest sens, în cauza *Sunday Times contra Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 1979, Rekvényi contra Ungariei, 1999, Rotaru împotriva României, 2000, Damman împotriva Elveției, 2005*, CtEDO a subliniat că „nu poate fi considerată «lege» decât o normă enunțată cu **suficientă precizie**, pentru a permite individului să-și regleze conduita. Individul trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat”; „o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane – care, la nevoie poate apela la consultanță de specialitate – să își corecteze conduita”; **„în special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice”**. Sub acest aspect, principiul securității juridice se corelează cu un alt principiu, dezvoltat în dreptul comunitar, și anume principiul încrederii legitime.

Cu titlu informativ, aducem la cunoștință și faptul că, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene (de exemplu cauzele *Facini Dori v Recre, 1994, Foto-Frost v Hauptzollant Lübeck-Ost, 1987*), principiul încrederii legitime impune ca legislația să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă, de asemenea, impune limitarea posibilităților de modificare a normelor juridice, stabilitatea regulilor instituite prin acestea.

Paralel, statuăm și faptul că Curtea Constituțională, în pct. 62 din Hotărârea nr. 7 din 24.05.2012, menționează că, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție.”

Așadar, prin prisma argumentelor invocate *supra*, considerăm că această normă supusă controlului constituționalității încalcă dreptul fundamental al persoanei de acces la justiție, dreptul de proprietate, dreptul la apărare și dreptul la un remediu efectiv, totodată, contravine prevederilor art. 23 din Constituția Republicii Moldova și a Convenției Europene a Drepturilor Omului, motiv pentru care solicităm declararea neconstituționalității acestei norme.

În baza argumentelor expuse *supra*, solicităm înaltei Curți, recunoașterea neconstituționalității dispoziției legale în urma controlului judiciar efectuat, instanța de recurs pronunțând una din următoarele decizii:

1) admite recursul prin:

a) anularea măsurii preventive dispuse de judecătorul de instrucție sau anularea prelungirii duratei acesteia și, dacă este cazul, eliberarea persoanei de sub arest;

b) aplicarea măsurii preventive respective care a fost respinsă de judecătorul de instrucție, cu eliberarea ori de prelungire a arestării, sau aplicarea unei alte măsuri preventive, la alegerea instanței de recurs, însă nu mai aspră decât cea solicitată în demersul procurorului, sau cu prelungirea duratei măsurii respective;

2) respinge recursul", redată de art. 312 alin. (5) din Codul de Procedură Penală, sub aspectul nereglementării exprese de norma contestată a împuterniciei instanței de recurs în partea ce ține de admiterea recursului cu ridicarea sechestrului aplicat pe bunurile justițiabilului, atunci când examinează recursurile privind aplicarea sechestrului pe bunurile justițiabilului dispuse în temeiul art. 302 din Codul de Procedură Penală.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

Nu există documente relevante.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării²

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice

Avocat Lucian Rogac

Dosarul nr. 12r-33/21
1-20042089-02-12r-22022021

Judecătoria Chișinău, (sediul Ciocana)
Judecător Elena Costiuc

ÎNCHEIERE

22 noiembrie 2022
Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău
În componență:
Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii
Cu participarea:
Procurorului
Avocatului

mun. Chișinău

Iurie Iordan
Ion Bulhac și Ghenadie Lîsîi

Cernei Alexandru
Lucian Rogac

Judecând în ședință de judecată închisă, în ordine de recurs, cererea avocatului Lucian Rogac în interesele recurentului Plahotniuc Vladimir privind ridicarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității, prevederilor art.312 alin.5) Cod de Procedură Penală,
Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, -

CONSTATĂ:

Procurorul în Procuratura CCOCS, Dumitru Raileanu, în legătură cu efectuarea acțiunilor de urmărire penală în cauza penală, intentat conform elementelor componenței de infracțiune prevăzute la art. art. 284 alin 1), art. 189 alin.(6), art.190 alin.(5), art.243 alin.(3) lit.b) din Codul penal al Republicii Moldova (crearea sau conducerea unei organizații criminale, șantajul, săvârșii în proporții deosebit de mari, escrocherie, săvârșită în proporții deosebit de mari, spălarea banilor, săvârșită în proporții deosebit de mari) - a înaintat prezentul demers prin care a solicitat Autorizarea punerii sub sechestru, în scopul reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune și eventualei confiscări speciale, a bunurilor deținute în calitate de beneficiar efectiv de către învinuitul Plahotniuc Vladimir Gheorghe, cod personal

), născut la 01.01 1966, după cum urmează:

- bunul imobil (teren pentru construcții) cu nr. cadastral situat pe adresa: mun. Chișinău, str. Bujorilor, 15, cu suprafața de 0,15 ha, al cărui preț mediu de vânzare constituie 6 038 24 lei, stabilit conform avizului consultativ al specialistului nr 378 din 01.09.2020;

- bunul imobil (construcție nefinalizată) cu nr. cadastral 0100202.289.01, situat pe adresa: mun. Chișinău, str. Bujorilor, 15, cu suprafața de 237,8 m p., al cărui preț mediu de vânzare constituie 1 384 472 lei, stabilit conform avizului consultativ al specialistului nr. 379 din 01.09.2020;

21

- bunul imobil (teren pentru construcții) cu nr. cadastral situat pe adresa: mun. Chișinău, str. Timiș, 50/3, cu suprafața de 0,4021 ha, al cărui preț mediu de vânzare constituie 16 187 807 lei, stabilit conform avizului consultativ al specialistului nr. 380 din 01.09.2020;

- bunul imobil (bloc locativ) cu nr. cadastral, situat pe adresa: mun. Chișinău, str. Timiș, 50/3, cu suprafața de 836,7 m.p., al cărui preț mediu de vânzare constituie 17 427 624 lei, stabilit conform avizului consultativ al specialistului nr. 381 din 01.09.2020,

- bunul imobil (teren pentru construcții) cu nr. cadastral (situat pe adresa: mun. Chișinău, str. Timiș, 50/3, cu suprafața de 0,0884 ha, al cărui preț mediu de vânzare constituie 3 558 521 lei, stabilit conform avizului consultativ al specialistului nr. 382 din 01.09.2020;

- bunul imobil (construcție de cultură și agrement) cu nr. cadastral , situat pe adresa: mun. Chișinău, str. Timiș, 50/3, cu suprafața de 533,3 m.p., al cărui preț mediu de vânzare constituie 2 249 279 lei, stabilit conform avizului consultativ al specialistului nr. 383 din 01.09.2020.

Conform demersului procurorului, consideră necesar de a aplica măsura de asigurare sub formă de sechestru, invocând că măsura asiguratorie este destinată să prevină înstrăinarea, precum și -scunderea, deteriorarea sau cheltuirea bunurilor infracționale identificate pentru ca, în final, măsura confiscării să nu rămână fără obiect.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, (sediul Ciocana) din 02 septembrie 2020, a fost autorizată punerea bunurilor sub sechestru, la demersul procurorului Dumitru Raileanu depus în cadrul cauzei penale nr. 2018978161.

Nefiind de acord cu încheierea nominalizată, avocatul Lucian Rogac în interesele recurentului Plahotniuc Vladimir a declarat recurs, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierii și a mandatului judecătoresc, cu pronunțarea unei noi decizii prin care a dispune ridicarea sechestrului de pe bunurile imobile indicate supra.

Pe parcursul examinării cauzei respective în ordine de recurs, avocatul Lucian Rogac în interesele recurentului Plahotniuc Vladimir a depus cerere privind transmiterea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova, sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.312 alin.5) Cod de Procedură Penală. Suspendarea examinării cauzei până la data pronunțării de către Curtea Constituțională a unei Hotărâri pe marginea sesizărilor înaintate.

Autorul sesizării excepției de neconstituționalitate indică următoarele motive:

- avocatul Lucian Rogac, a înaintat cerere de recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, privind autorizarea aplicării sechestrului. Exercițarea dreptului de recurs a petiționarului a fost realizat în contextul aplicării de către instanța de judecată, prin încheierile contestate, a sechestrului pe bunuri. Notabil este și faptul că, temei pentru emiterea încheierilor contestate a servit demersul procurorului către Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana în cadrul dosarului penal nr. 2018978161, privind autorizarea punerii sub sechestru, în scopul reparării

22

prejudiciului cauzat prin infracțiune și eventualei confiscări speciale, a bunurilor deținute în calitate de beneficiar efectiv de către învinuitul în cauza penală enunțată supra. Actualmente, recursul înaintat se examinează la Curtea de Apel Chișinău, într-un complet format din 3 judecători, dosarul nr. 12r-33/21. Ținând cont de aplicabilitatea art. 312 alin. (5) din Codul de Procedură Penală la soluționarea cererilor de recurs, a fost luată decizia de a examina această normă prin prisma Constituționalității;

- în drept, cu referire la temeinicia înaintării prezentei cereri, menționăm că, norma juridică supusă controlului de constituționalitate se regăsește în Codul de Procedură Penală, respectiv, Codul de Procedură Penală este un act supus controlului constituționalității prin prisma art. 135 lit. a) din Constituția Republicii Moldova. Mai mult, se constată faptul că prevederea supusă controlului constituționalității urmează a fi aplicată la examinarea cauzei, or, obiectul recursului constituie acțiunile instanței ierarhic inferioare de aplicare a sechestrului pe bunurile recurentului, iar, la soluționarea prezentului recurs, Curtea de Apel Chișinău, incontestabil urmează să aplice dispoziția legală, stabilită de art. 312 alin. (5) din Codul de Procedură Penală. Totodată, necesită a fi specificat că Curtea până la momentul depunerii prezentei cereri nu s-a pronunțat asupra neconstituționalității acestei norme, iar excepția este ridicată de către reprezentantul părții în proces;

- prin urmare, având în vedere cele menționate, constatăm că sunt întrunite condițiile redate de art. 7 alin. (31) din CPP, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, totodată specificăm că, există temei legal de a admite prezenta cerere, motiv din care solicităm instanței de recurs să ridice excepția de neconstituționalitate în temeiul prevederilor legale invocate.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de recurs, avocatul Lucian Rogac în interesele recurentului Plahotniuc Vladimir a solicitat admiterea cererii privind transmiterea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate privind controlul constituționalității, prevederilor art.312 alin.5) din Codul de Procedură Penală.

Procurorul Cernei Alexandru, și-a exprimat dezacordul și a solicitat respingerea cererii privind sesizarea Curții Constituționale, în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate privind controlul constituționalității a prevederilor art.312 alin.5) Cod de Procedură Penală.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, instanța de recurs consideră necesar de a admite cererea avocatului Lucian Rogac în interesele recurentului Plahotniuc Vladimir privind ridicarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității a prevederilor art.312 alin.5) Cod de Procedură Penală, din următoarele considerente:

În temeiul prevederilor art.4 alin.(1) Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

23

În temeiul prevederilor art. 342 Cod de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată.

Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asigurătorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

Totodată, conform dispozițiilor art. 364 Cod de procedură penală, președintele ședinței întreabă fiecare parte în proces dacă are careva cereri sau demersuri. Cererile sau demersurile formulate vor fi argumentate, iar dacă se solicită administrarea unor probe noi, se vor indica faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată. Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate. Părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal reține că în conformitate cu prevederile art.7 alin.(2) Cod de procedură penală, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

În temeiul aliniatului (3) al aceleiași norme, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Iar, în baza alin.(3¹) al normei menționate, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform prevederilor art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția RM, Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Prin Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova

(excepția de neconstituționalitate) s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, art. 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova hotărând: În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

- nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1), lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

Conform prevederilor art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Instanța de recurs, verificând întrunirea condițiilor invocate în Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016, în cererea înaintată de către avocatul Lucian Rogac în interesele recurentului Plahotniuc Vladimir și stabilind întrunirea condițiilor menționate, a ajuns la concluzia cu privire la admiterea cererii privind sesizarea Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității prevederilor art.312 alin.5) Cod de Procedură Penală.

25

În conformitate cu prevederile art.7 alin. (3²) Cod de procedură penală, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

Cu referire la norma legală enunțată și circumstanțele cauzei deduse judecății Colegiul penal consideră necesar de a suspenda examinarea recursului declarat de către avocatul Lucian Rogac în interesele recurentului Plahotniuc Vladimir împotriva hotărîrii Judecătorei Chișinău, (sediul Ciocana) din 02 septembrie 2020, pînă la examinarea sesizării Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității prevederilor art.312 alin.5) Cod de Procedură Penală.

În baza celor expuse supra, în conformitate cu prevederile art. art. 7, 342 Cod de procedură penală, art. 135 alin. (1), lit. lit. a) și g) din Constituția RM, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,

DISPUNE:

Se admite cererea avocatului Lucian Rogac în interesele recurentului Plahotniuc Vladimir despre sesizarea Curții Constituționale privind examinarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității a prevederilor art.312 alin.5) Cod de Procedură Penală.

Se ridică excepția de neconstituționalitate privind controlul constituționalității a prevederilor art.312 alin.5) Cod de Procedură Penală.

A suspenda examinarea recursului declarat de către avocatul Lucian Rogac în interesele recurentului Plahotniuc Vladimir împotriva hotărîrii Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) din 02 septembrie 2020, pînă la examinarea sesizării Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității a unor prevederilor art.312 alin.5) Cod de Procedură Penală.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Judecători

Iurie Jordan

Ion Bulhac

Ghenadie Lîsîi

Copia corespunde originalului

Judecător

Ion Bulhac